

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai

2025 m. rugpjūčio 28 d. 25-123ER

DĖL DERINIMUI PATEIKTO ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. 25-12737

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), išnagrinėjusi derinimui pateiktą Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. 25-12737 (toliau – ERĮ projektas), kuriuo, greta kitų tikslų, siekiama įgyvendinti 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1309 dėl priemonių gigabitinių elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/2120 ir panaikinama Direktyva 2014/61/ES (toliau – Gigabitinės infrastruktūros aktas), atkreipia dėmesį į kelis svarbius aspektus.

I. DĖL RYŠIO BOKŠTŲ TEISINIO STATUSO

LVK atkreipia dėmesį, kad projekte nėra įtrauktas anksčiau Susisiekimo ministerijos oficialiai išsakytas ketinimas pridėti pakeitimus, kuriais būtų sudaryta galimybė iki 30 metrų aukščio ryšio bokštus, nelaikomus ypatingais statiniais, pripažinti kilnojamaisiais daiktais. Kontekstui pažymime, kad šis teisinis pokytis būtų itin reikšmingas, nes leistų supaprastinti naujų mobiliojo ryšio bokštų įrengimą, kuris šiandien dėl būtinybės gauti statybą leidžiančius dokumentus užtrunka net iki 18 mėnesių. Tai yra vienas iš pagrindinių veiksnių, ribojančių spartesnę 5G ryšio infrastruktūros plėtrą, ypač Lietuvos regionuose. Bokštai iki 30 metrų aukščio konstrukciškai atitinka kilnojamųjų daiktų apibrėžimą, jų įrengimas nesukelia papildomų grėsmių saugai ar aplinkai, o analogiška praktika sėkmingai taikoma elektros energetikos sektoriuje. Nėra aišku, kodėl mobiliojo ryšio infrastruktūrai, kuri ne mažiau svarbi valstybės saugumui ir atsparumui, taikomi griežtesni reikalavimai – ypač šiuo geopolitiniu požiūriu sudėtingu laikotarpiu.

Pažymėtina, kad minėtą ketinimą Susisiekimo ministerija išreiškė š. m. gegužės mėnesį, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2025 m. balandžio 1 d. rezoliucija Nr. S-1512. Susisiekimo ministerija, kartu su Aplinkos ministerija ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija išnagrinėjusi LVK 2025 m. kovo 28 d. raštą Nr. 25-011EVK, **pateikė poziciją, jog LVK siūlymas dėl ryšio bokštų teisinio statuso keitimo yra pagrįstas, todėl planuojamas įtraukti į Gigabitinės infrastruktūros akto įgyvendinimui rengiamą ERĮ projektą.** Tuo pačiu buvo paprašyta pateikti duomenis apie galimą poveikį valstybės finansams.

Atsižvelgdama į šį prašymą, š. m. gegužės mėnesį LVK pateikė Susisiekimo ministerijai skaičiavimus, kad šiuo metu mobiliojo ryšio operatoriai Lietuvoje valdo apie 150 bokštų, o maksimalus galimas netekimas valstybės ir savivaldybių biudžetams dėl nekilnojamojo turto mokesčio nesurinkimo galėtų siekti apie 30,000 eurų per metus. Šie, LVK vertinimu, būtų minimalūs, palyginti su teikiama viešąja nauda bei būtinybe spartinti pažangios ryšių infrastruktūros plėtrą.

Svarbu pažymėti, kad ketinimas peržiūrėti ERĮ, siekiant supaprastinti ryšio bokštų statybą, aiškiai įtvirtintas ir 2025 m. rugpjūčio 20 d. Vyriausybės nutarimo Nr. XV-400 dėl Seimo III (rudens) sesijos darbų programos priede. Jame numatyta, kad š. m. spalio mėnesį Vyriausybė teiks Seimui ERĮ projektą, kuriame, be Gigabitinės infrastruktūros akto įgyvendinimo ir kitų pokyčių, planuojama keisti 42 straipsnį bei „atsisakyti perteklinio teisinio reguliavimo dėl ryšio bokštų statybos“. Tačiau šiuo metu registruotame ERĮ projekte 42 straipsnio pakeitimai nenumatyti ir nėra jokių nuostatų, kurios įgyvendintų šį deklaruotą tikslą. Todėl dabartinis ERĮ projekto variantas gali neatitikti Vyriausybės patvirtintos darbų programos ir **nepateisinti Vyriausybės suformuluotų lūkesčių.**

II. DĖL SIŪLOMO RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS FUNKCIJŲ IŠPLĖTIMO

Taip pat norime atkreipti dėmesį į kitą ERĮ projekte numatytą pokytį – siūlomą ERĮ 9 straipsnio 1 dalies 7 punkto pakeitimą, kuriuo Ryšių reguliavimo tarnybai (RRT) suteikiama nauja funkcija – rengti ne tik pasiūlymus dėl elektroninių ryšių politikos formavimo, bet ir teisės aktų projektus, kuriuos ji teiktų Susisiekimo ministerijai.

Verslo bendruomenė jau anksčiau ne kartą yra akcentavusi, kad elektroninių ryšių politikos formavimui Lietuvoje trūksta sisteminio politinio dėmesio. Dėl to buvo siūlyta ieškoti struktūrinių sprendimų. Dėl tinkamo dėmesio stokos šiai sričiai institucijos ir verslas ne kartą siūlė elektroninių ryšių politikos formavimo funkcijas koncentruoti Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje. Tačiau jokių pokyčių iki šiol įgyvendinta nebuvo.

Siūlymas plėsti RRT funkcijas numatant teisėkūros iniciatyvą kelia principinių abejonių, nes politikos formavimas ir reguliacinė priežiūra yra dvi skirtingos funkcijos. Jų telkimas vienoje institucijoje mažintų skaidrumą, lemtų neišvengiamą interesų konfliktą ir silpnintų sprendimų kokybę. Tai taip pat dar kartą patvirtintų, kad Susisiekimo ministerijai trūksta resursų šiai sričiai, todėl politikos formavimo funkcijų perdavimas Ekonomikos ir inovacijų ministerijai galėtų būti racionalus, sistemiškas ir subalansuotas sprendimas, leidžiantis efektyviau koordinuoti visą skaitmeninės politikos darbotvarkę.

Be to, toks šiuo metu ERĮ siūlomas funkcijų perskirstymas siųstų neigiamą signalą dėl valstybės požiūrio į strateginę, su saugumu ir inovacijomis susijusią sritį. Svarbu užtikrinti, kad tokie sprendimai būtų svarstomi ne pereinamuoju laikotarpiu, kai ministrai eina pareigas laikinai, o atsakingai ir sistemiškai – suformavus naująją Vyriausybę ir įtraukiant suinteresuotąsias puses: verslo bendruomenę, technologijų įmones, kitus socialinius partnerius ir ekspertus.

III. SIŪLYMAI

Atsižvelgiant į visa tai, **prašome atnaujinti ERĮ projektą:**

- 1) įtraukti nuostatą dėl ryšio bokštų teisinio statuso pakeitimo;
- 2) persvarstyti siūlomą RRT funkcijų išplėtimą, įvertinant poreikį stiprinti politinį dėmesį elektroninių ryšių sričiai kartu užtikrinant politikos formavimo ir reguliavimo institucijų funkcijų atskyrimą.

LVK išlieka pasirengusi bendradarbiauti toliau, teikti papildomą informaciją ir pasiūlymus bei konstruktyviai dalyvauti tolesniuose šio teisės akto derinimo etapuose.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė